

Tilburg University

De Europese notaris

Prins, J.E.J.

Published in:
Nederlands Juristenblad

Publication date:
2012

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Prins, J. E. J. (2012). De Europese notaris. *Nederlands Juristenblad*, 87(9), 524-524.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

De Europese notaris

Het rommelt binnen het notariaat. Een deel van de, verplicht bij de beroepsorganisatie aangesloten, leden roept op tot aftreden van het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Het verwijt is dat het bestuur zich te weinig teweer stelt tegen de uitholling van het notarisambt en onvoldoende opkomt voor de notariële belangen. Van een uitholling is sprake nu, zo wordt betoogd in het pamflet “Manifest Rechtszekerheid”, de overheid aanstuurt op het buitenspel zetten van de notaris bij diverse rechtshandelingen waarvoor momenteel een notariële akte vereist is. Op de tocht staat de verplichte notariële betrokkenheid bij het oprichten van een BV, maar mogelijk ook bij afgifte van verklaringen van erfrecht en het opstellen van een koopakte van een huis. Betrokkenheid heeft een meerwaarde, aldus de rebellerende leden, nu de notaris vanuit zijn deskundigheid en onafhankelijkheid verplicht is partijen gedegen voor te lichten over de gevolgen van de rechtshandelingen. “Hij is daarbij onpartijdig en zijn rol is daarmee vergelijkbaar met die van de rechterlijke macht. De akten, die hij opmaakt, zijn bedoeld om een grote rechtszekerheid te geven. Het geringe aantal rechterlijke procedures over zaken die notarieel worden vastgelegd is een krachtig bewijs dat notariële akten hun waarde hebben in een rechtsorde” (<http://www.notarisvoorrechtszekerheid.nl/>). Actievoerders roepen op tot het uitschrijven van een ledenvergadering om een daadkrachtiger bestuur te kiezen.

De gevestigde belangen van het notariaat staan natuurlijk al langer onder druk. Enkele jaren geleden werden de tarieven losgelaten. En in economisch zware tijden zien de notarissen zich niet alleen geconfronteerd met een uitholling van hun publieke taak, maar ook met aanstaande concurrentie van collega's uit België, Spanje of Polen. Deze laatste ontwikkeling stond al langer gepland, maar is nu ook noodzakelijk gegeven het arrest van het Europees Hof van Justitie van 1 december 2011 (zaak C-157/09, LJN BU7491). Het Hof oordeelde dat de nationaliteits eis voor de toegang tot het beroep van notaris in strijd met Europees recht is. Vorig jaar mei al oordeelde het Hof overeenkomstig in een zaak tegen andere lidstaten. Afgelopen 10 februari liet Staatssecretaris Teeven de Eerste Kamer weten dat een wetsvoorstel dat strekt tot afschaffing van de nationaliteits eis (nr. 31040) verder in behandeling genomen kan worden.

Het debat over de implicaties van het verlaten van de nationaliteits eis is natuurlijk niet direct op een lijn te zetten met het verzet tegen het verlies van de exclusieve betrokkenheid bij bepaalde rechtshandelingen. Toch is er een parallel en die ligt in de noodzakelijke garanties voor kwaliteit en integriteit bij het verrichten van bepaalde rechtshandelingen. De Commissie Hammerstein uitte in 2006 in het evaluatierapport over het notariaat zorgen over de kwaliteit van de dienstverlening, met name de informerende rol van de notaris. De beroepsorganisatie werd opgeroepen te komen met een aanscherping van de eisen voor notariële dienstverlening omdat alleen zo het bestaansrecht van een betrouwbaar en deskundig notariaat gegarandeerd kon worden. Mede naar aanleiding van het rapport werd de Wet op het Notarisambt aangepast (Stb. 2011, 470). In het nieuwe art. 61a is nu de rol van de KNB bij het garanderen van toetsing op kwaliteit en integriteit geëxpliciteerd. In het licht van deze rol is het interessant te bezien welke garanties de KNB beoogt te stellen aan Europese notarissen die zich in ons land vestigen. Op de website van de KNB valt over dit onderwerp echter uitsluitend te lezen dat men steeds met het loslaten van de nationaliteits eis heeft ingestemd, omdat de *overige eisen* (mijn cursivering) om notaris te worden wel in stand blijven. De vraag is dan natuurlijk welke overige eisen het dan exact betreft. Als het aan de politiek ligt gaat het primair om een goede beheersing van de Nederlandse taal (in aanvulling op het bezit van juridische master van een Nederlandse universiteit en een stageperiode van ten minste zes jaar in het Nederlandse

notariaat). Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel meldde de toenmalige staatssecretaris van Justitie (april 2008): “De notaris vervult een belangrijke functie in het rechtsverkeer waarbij een goede beheersing van de Nederlandse taal gewenst is. Als criterium voor deze toetsing is gekozen «de goede uitoefening van het ambt». Hiermee wordt uiting gegeven aan het feit dat betrokkene de Nederlandse taal op een zodanig niveau moet beheersen dat hij alle facetten van het ambt kan uitoefenen. De exacte inrichting van deze toetsing zal in overleg met de beroepsgroep plaatsvinden. Op deze wijze acht het kabinet het belang van de taaleis geborgd.” In aanvulling meldt de staatssecretaris in zijn brief van februari dit jaar dat voor de benoemingsprocedure voorts de aanstaande invoering van de toetsing van *persoonlijke geschiktheid* geldt.

De voorgestelde eisen zijn nogal procedureel van aard en blijven vaag. Ze bieden nauwelijks aanknopingspunten voor de zo cruciale toetsing op kwaliteit en integriteit bij het verrichten van bepaalde rechtshandelingen. Ook blijft de betekenis voor opleidings- en ervaringseisen alsmede toezicht onduidelijk. Opvallend daarbij is dat het Rapport 'Innovatie en evaluatie beroepsopleiding Notariaat' uit 2008 (dat voor het eerst sinds 20 jaar de beroepsopleiding breed evalueerde) in de paragraaf over internationalisering (2.2.7) geen woord wijdt aan de komst van buitenlandse notarissen.

Bijna 5 jaar zijn verstreken sinds het kabinet het wetsvoorstel tot afschaffing van het nationaliteitsvereiste presenteerde. Niet alleen de notarissen zelf, maar ook de samenleving zou inmiddels mogen verwachten dat de beroepsvereniging een brede discussie opstart over de noodzakelijke waarborgen voor kwaliteit, ondernemerschap en integriteit van EU-notarissen. Het bekleden van een openbaar ambt verlangt immers meer dan uitsluitend een toets op beheersing van de Nederlandse taal.